

Ilay den Boer zoekt het lekker zelf uit

Sinds 2008 al is de Nederlands-Israëlische theatermaker Ilay den Boer (1986) bezig aan *Het beloofde feest*, een zesdelige serie theatervoorstellingen over zijn Joodse identiteit. In elke aflevering stelt hij een familie-lid centraal. In deel 4 is dat zijn Israëlische opa – zijn 'held'.

EDITH ANDRIESSE EN ARIËLA LEGMAN

Heb jij een held?" vraagt Ilay den Boer aan de toeschouwers. En daarmee is de toon van de voorstelling gezet: er wordt niet alleen toegeschouwd, er wordt ook meegedaan en -gedacht. Zijn opa, de kinderpsycholoog Kalman Benyamini, is als kind met zijn ouders vanuit nazi-Duitsland naar Palestina gevlucht, maar kon daar niet direct aarden. Eerst was hij een 'vuile Jood' in Duitsland, nu was hij een 'mof' in Palestina. „Wie van jullie is er weleens uitgescholden?" vraagt Den Boer.

Nog meer dan in de eerdere afleveringen is de interactie met het publiek van belang. Letterlijk spelenderwijs komt het tot communicatie. Dat begint met een bekend spelletje en een lesje Ivriet, maar tegen het eind lezen kinderen als vanzelfsprekend het dankwoord voor dat Den Boers opa uitsprak bij het in ontvangst nemen van het ereburgerschap van de stad Jeruzalem. Ten slotte komen ook de grote dilemma's aan de orde die als een rode draad door de serie lopen: hoe verhoud je je tot je (Joodse) identiteit, waar voel je je thuis, waar ben je thuis? Ook de volwassenen in de zaal worden hierbij aangesproken, wat de productie tot een echte familievoorstelling maakt waar nog lang over nagepraat kan worden.

Speurtocht

Den Boer wordt in dit deel, met de aanstekelijke titel *Zoek het lekker zelf uit*, terzijde gestaan door muzikant en jeugdvriend Florian

de Backere, die hem theateraal tegenspel biedt en voor een verrassend muzikaal decor zorgt. Bijzonder is dat De Backere Den Boers grootvader ook gekend heeft. Hij heeft zijn eerste klarinet zelfs van hem gekregen. En de jongens hebben goede herinneringen aan de speurtochten die opa Kalman voor hen uitzette. In de voorstelling wordt het publiek ook bij zo'n speurtocht betrokken, op zoek naar de laatste wens van de inmiddels overleden 'held'.

Den Boer gaat in deze productie weer een stapje verder in zijn eigen zoektocht naar zijn roots en de verhouding tot zijn geboorteland. In deel 1, *Eet Smakelijk*, waarin zijn moeder de centrale rol speelde, herbeleefde hij tijdens een maaltijd met het publiek zijn eigen bar mitswa. In deel 2, *Janken en Schieten*, stapte hij met het publiek in de bus waarin zijn oma tijdens WOII uit Litouwen vluchtte. In deel 3, *Dit is mijn vader*, onderzocht hij met zijn vader hoe er in Nederland met discriminatie wordt omgegaan. En in *Zoek het lekker zelf uit* is het dus de door Den Boer zeer bewonderde opa, die niet alleen spannende speurtochten kon organiseren, maar ook liedjes schreef en ingenieuze meubels uitvond.

Oorlog

Nadat Benyamini als kind aan de oorlog was ontsnapt, maakte hij als dienstplichtige in Israël deze van heel dichtbij mee, en zag hij daar een generatie met nieuwe oorlogstrauma's opgroeien. Hij vertrok naar Amerika om te studeren en keerde terug als kinderpsycholoog, gestaafd in zijn geloof in het zionisme en vastbesloten 'de oorlog uit de kinderen halen'.

Die laatste gedachte is er een die zijn kleinzoon middels het theater ook weet uit te dragen. Op zijn directe vragen over pesten, krijgt Den Boer openhartige antwoorden uit de zaal, ontboezemingen die in de praktijk van een kinderpsycholoog niet zouden mistaan. Wat dat betreft valt de appel dus niet ver van de boom. Maar of hij, net als zijn opa, terug zal keren naar Israël, daar blijkt hij aan het eind van deel 4 nog niet uit te zijn. Gelukkig staan er nog twee delen op stapel waarin hij dat lekker zelf uit kan zoeken, en waarbij het publiek weer getuige van zijn zoektocht mag zijn. Deel 5, met zijn broertje in de hoofd-

FOTO: MOON SARIS

Hoe verhoud je je tot je (Joodse) identiteit, waar voel je je thuis, waar ben je thuis?

rol komt uit in de zomer van 2012, en deel 6, waarin Den Boer zichzelf centraal zal stellen, wordt verwacht in het voorjaar van 2013. ■

Zoek het lekker zelf uit! (10+) speelt dit weekend in Amsterdam en Den Haag, daarna in o.a. Amersfoort, Almere en nogmaals Amsterdam. Speellijst: www.hetbeloofdefeest.nl

Het (vernieuwde) cultuurmagazine van Utrecht!

HOME WNACTIES VACATURES REDACTIE CONTACT

FILM

MUZIEK

THEATER

LITERATUUR/LEZING

EXPO/MUSEA

FESTIVALS

FEESTJES

DIGITAAL/MEDIA

ARCHIEF

HOME / THEATER / FADW 2011

Bewustwording en speurtochten FadW 2011

26-5-2011 | THEATER |

Vind ik leuk

Vind dit als eerste van je vrienden

Hoe maak je onbenoembare dingen benoembaar? In het randprogramma van Festival aan de Werf wordt er gesproken over voorstellingen in en over oorlogsgebieden. Onder andere met theatermaker Ilay den Boer. Hij staat met een jeugdvoorstelling over de oorlog in Israël op het festival. Maar hij gaat 'niet door de knieën'.

tekst: Else Nugteren

Niemand mag tijdens *Zoek het lekker zelf uit* achter in de zaal gaan zitten. Grote mensen en 10-plussers moeten zich op de stoelen op het podium of op de eerste rijen van de tribune in het Akademietheater settelen. Je kan zomaar een onderdeel zijn van Ilay den Boers voorstelling.

Zoek het lekker zelf uit

De acteur maakt een reeks voorstellingen over zijn familie: *Het beloofde feest*. Iedere keer kiest hij een ander familielid om een verhaal over te vertellen. In *Zoek het lekker zelf uit* zoomt hij in op het leven van zijn opa, een held die in Israël kinderpsycholoog was en probeerde om de oorlog uit kinderen te halen. Maar dat was niet het enige wat zijn grootvader goed kon. Hij was een meester in het uitzetten van speurtochten. Hij stuurde de kleine Ilay samen met zijn vriendje Florian door Jeruzalem zodat ze de stad beter leerden kennen. Florian de Backere is nog steeds een goede vriend van de theatermaker en speelt en schreef de muziek voor de voorstelling. Met zijn voet in het gips maakt hij muziek in het huisje dat in het midden van het podium staat.

De rode pet

Een groot en een klein meisje uit het publiek moesten tijdens *Zoek het lekker zelf uit* een speurtocht volgen. Overal liggen briefjes: onder stoelen, op het podium, achter de tribune en in de coulissen. De oplossing ligt bij een jongen met een rode pet: een koffer vol brieven van opa. Enthousiast laat Ilay de stapel aan Florian zien, die op zijn beurt de brieven uit de handen van zijn vriend slaat. De blaadjes vliegen door de lucht. Dit vindt de acteur niet leuk, met een jeugdige agressie probeert hij zijn vriend op zijn gebroken voet te slaan.

Omdat kinderachtig gedrag zeldzaam is en ingewikkelde onderwerpen niet in kindertaal worden besproken is *Zoek het lekker zelf uit* ook interessant voor grote mensen. Want wat zou jij doen als je jong was en moest vechten in een strijd waar veel bloed vloeit? En was zijn opa eigenlijk wel zo'n held? Met dit soort vragen zadelt Ilay den Boer je op tijdens voorstelling.

Vliegend eten

'Ik ga niet door de knieën', zegt de theatermaker over zijn jeugdvoorstelling in *Het onbenoembare benoembaar maken*. Een groepsdiscussie die Festival aan de Werf heeft georganiseerd om met klinisch psycholoog Kaz de Jong, journalist Rob Vreeken, wetenschapper Thea Hillhorst, Ilay den

INFORMATIE

Else Nugteren

tags: else nugteren, festival a/d werf, ilay den boer
reacties

AANBEVOLEN

Janken en Schieten

Hell on earth

Hotel Eldorado speelt Finland

Eclips

Phantasmagoria

KulturSonnta Niemandslan

KulturSonnta Niemandslan

Abattior Femé

RECENSIE Indrukwekkende topproducties

Propvol Cultura Nova

Gezien: Een selectie van de voorstellingen in het kader van theaterfestival Cultura Nova. **Waar:** Heerlen en omgeving. **Wanneer:** 26/08 tot en met 04/09.

**cultuur
festivals in
Limburg**

door onze verslaggever

Hoe rijk geschakeerd de culturele lappendeken die Cultura Nova over Heerlen en omstreken heeft uitgespreid ook is, in de dagelijkse wandelgangen ademt en vibreert het festival nauwelijks. Alleen op de speellocaties drommen de belangstellenden nieuwsgierig samen.

Zoals op de openingsavond. Duzenden belangstellenden volgen op het plein voor het Parkstadtheater een twaalftal acrobaten van *Voalá Project* die hoog in de lucht spectaculaire capriolen uithalen. Zij vormen een levende supermobiel als een hommage aan de beeldhouwer Calder.

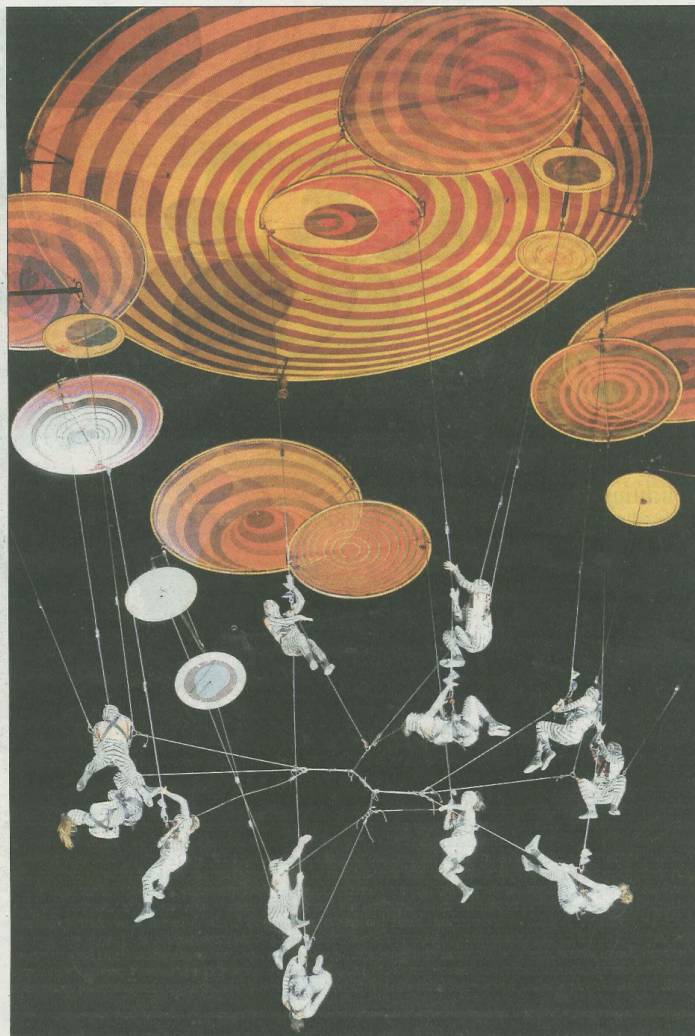
Het plein blijft een trekpleister door Etienne Favre die met zijn *Les Structures Musicales*, tientallen in elkaar geknutselde muziekinstallaties van allerlei uiteenlopende voorwerpen, een muzikaal speelparadijs voor kinderen creëert. Zij laten het plein dagelijks rinkelen en twinkelen, toeteren en bellen.

Binnen in het theater betoveren clown Slava en zijn kornuiten het publiek. Vooral in de nuances zijn ze minzaam en grappig. Wanneer ze met alle theatrale middelen groots uitpakken, maakt de zaal er een heerlijk familiefeest van. Die gezellige sfeer tref je niet aan bij de jonge honden die gewelddadig (tot in de puntjes choreografeerd) tekeergaan in hun voorstelling *When the shit hits the fan*. Integendeel. Bier, stront, pies en sper-

ma wedijveren in hoeveelheid met de neerstromende regen. Prettig gestoorde *grand guignol* effecten zorgen voor de broodnodige luchtigheid in een voorstelling die bol staat van alles wat een mens aan grofheden en onsmakelijkheden kan bedenken. Maar die klucht-effecten halen wel de angel uit hun brutale, maar daarom niet minder interessante statement.

In de voorstelling *Monkey Sandwich* worden verschillende media ingezet om broodje aap-verhalen met mythische proporties aan de man/vrouw te brengen. Filmbeelden en de activiteiten van een naakte danser sluiten aan het eind van de uitvoering naadloos op elkaar aan.

In het prachtige Cultuurhuis moet Ilay den Boer ploeteren om zijn theaterparels in een bomvolle zaal schoolkinderen te laten schitteren. Zijn familievoorstelling die gemaakt is voor intieme kleine zalen, moet vandaag uitvergroot worden om ook de kinderen op de laatste rij bij de hand te kunnen nemen. Opnieuw breidt de theatermaker een betekenisvol en ontroerend hoofdstuk aan zijn indrukwekkende, zedelijke theatrale egodocument over zijn Joodse identiteit. Zonder in Plops-taal te vervallen leidt hij de honderden kinderen door de geschiedenis van zijn opa en daarmee door de historie van de staat Israël. Wat geen sinecure is. Zijn integere aanpak is diverse malen ontroerend. In de Brikkeoave in Brunssum wordt een driegangenmaaltijd vak-

De spectaculaire openingsmanifestatie Voalá Project.

foto Bas Quaedvlieg

kundig komisch klaargemaakt in het mini-keukentje van Laika en Circo Ripopolo. Wat de koks hier bekokstoven, is het best als volgt samen te vatten: leuk wordt lollig wordt flauwekul wordt slapstick wordt heerlijke onzin. Kortom: een doldwaze hilarische avond. Op het braakliggende terrein van het voormalig busstation proberen de drie spelers van Theater Tuig een steil hellend vlak te overbruggen. Wat hen uiteraard op verschil-

lende manieren lukt. Quasifilosofische verkooppraat kan echter de ledigheid niet verhullen. Tot slot een absoluut hoogtepunt van Cultura Nova: het verhaal van de laatste avond in travestietencabaret *Gardenia*. Morgen valt het doek voor de inmiddels bejaarde revue-artiesten. De klok tikt te luid. Traagheid moet de tijd remmen. Nog een laatste demasqué waarin het alledaagse slobberpak wordt verruild voor de uitbundige

glitterjurk van de klatergoudrevue. Deze prachtige, kwetsbare, breekbare en ontroerende voorstelling raakt aan de kern van het menselijk bestaan: daar waar het banale hand in hand gaat met het pure en echt en nep in elkaar overvloeien. Schitterend en onvergetelijk. Gespeeld door oude Belgische travestieten en transeksuelen. Een internationale topproductie die de festivalgangers jammer genoeg links lieten liggen.

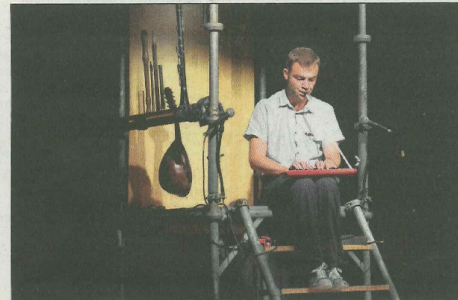

Les Structures Musicales.

foto Marcel van Hoorn

'Hellend vlak'. foto Arnaud Nilwik

Opa is een held

door **Fleur Bardoul**

fotografie: Moon Saris

29 oktober 2011

Like

1

0

Zoek het lekker zelf uit is de eerste jeugdvoorstelling in de zesdelige reeks *Het Beloofde Feest*. Ilay den Boer brengt zijn zoektocht naar identiteit, generatieconflict en een beladen geschiedenis op een manier die zowel het jeugdige als het volwassen publiek aanspreekt.

'Heb jij een held?' vraagt Ilay den Boer aan het jonge publiek dat het toneel omringt. Daarmee is de toon van de voorstelling, waarin toeschouwers ook meedenken en meedoen, gezet. Op een manier die vertrouwen uitstraalt, betreft hij een grote groep mensen bij de voorstelling, en daarmee ook bij de geschiedenis van zijn familie. Samen met Florian de Backere, die hem op een steiger vol instrumenten muzikaal ondersteunt, vertelt Den Boer het verhaal van zijn opa: gevlucht uit Duitsland, kinderpsycholoog in Israël en zijn grote held.

Familiegeschiedenis beleven

Met afwisselend spel en vertelling weet Den Boer dit verhaal perfect te verplaatsen naar het hier en nu. Door middel van spelletjes illustreert hij de anekdotes over zijn opa. Met het stellen van vragen - Zou jij je land gaan helpen als dat in oorlog was? - laat hij de toeschouwers, zowel jong als oud, meedenken over de dilemma's waarmee zijn opa worstelde. Dit alles doet hij zonder zich te verlagen tot het niveau van de kinderen: het spelelement laat hen delen van de familiegeschiedenis beleven. Dit geeft hen handvatten om ook de rol van de nog complexere Joodse geschiedenis te kunnen volgen.

De muziek van De Backere ondersteunt daarbij de ontwikkeling die plaatsvindt in de voorstelling. Waar Den Boer enthousiast vertelt over de fameuze speurtochten van zijn opa en de unieke meubelontwerpen die hij maakte (Den Boer organiseert nog snel een wedstrijdje 'krukje in elkaar zetten'), begeleidt De Backere hem met sprankelende tonen uit de melodica. Op het moment dat herinneringen emotioneler worden zijn het de klarinet en mondharmonica waarmee De Backere de sfeer versterkt.

Felle monoloog over Israël

Richting het einde van de voorstelling lijkt de sfeer wat om te slaan. Eindelijk mag Den Boer de envelop met daarin de laatste wens van zijn opa openen. Hij wil het liefst dat zijn kleinzoon, net als hij zelf ooit deed, terug gaat naar Israël om daar de oorlog uit de kinderen te halen. Waar het eerder in de voorstelling vol verbeeldingskracht ging over de goede en minder goede kanten van het leven van zijn Joodse opa in Israël, windt Den Boer zich behoorlijk op in een felle monoloog over het 'verpeste land Israël' met zijn 'arrogante bevolking vol van eigendunk'. Of hij net als zijn opa terug zal keren is dus nog maar de vraag. In deel vijf en zes van deze serie komen we daar misschien meer over te weten. Tot die tijd zoekt Ilay den Boer dat waarschijnlijk vooral zelf uit.

Zoek het lekker zelf uit *is in november te zien in Den Bosch, Zaandam, Alkmaar en Hasselt. Kijk voor de precieze data op www.huisvanbourgondie.nl*

NIEUW TALENT

Zoek Het Lekker Zelf Uit

Huis van Bourgondie

Gezien op 20 oktober 2011

Gezien in Frascati, Amsterdam

ADVERTENTIE

Adverteer hier?

ZOEKEN

Trefwoord:

Naar archief:

[RSS](#) | [theater](#)

LINKS

[Huis van Bourgondie](#)

ADVERTENTIE

50% korting op Theater

Voorstellingen, Musicals, Shows, dagjes uit en meer met 50% korting!

aanbieding.markphats.nl/Theater

Vakantie Eilat € 349

Vertrek 01-12-11 naar Israël.

Boek nú hier Eilat online!

Corendon.nl/Eilat

Ads door Google

LEES OOK

THEATER Huis van Bourgondië - After the end

MEER RECENSIES

CD Hotel Korsakov - Skarl

BOEK Hans Fallada - Wat nu, kleine man?

BOEK Leendert van der Valk - Duivelsmuziek

BOEK Theo de Boer en Peter Henk

Dilemma's in kinderstuk van Ilay den Boer

Het vijfde stuk van Ilay den Boer roept net als de vier vorige vragen op over Israël, propaganda, heldendom. Toch is 'Zoek het lekker zelf uit' een stuk voor kinderen, waarin ze naar hartenlust mee kunnen doen: verstoppertje spelen en vertellen wie hun grote held is.

Max Arian

De Brug / juni 2011
20

De opa van Ilay den Boer was een held, een erkende held. En hij was ook nog een held die twijfelde aan zijn eigen heldhaftige status. Ilay's opa moest als militair tijdens de Israëlische Onafhankelijkheidsoorlog in 1948 in zijn eentje een heel dorp bewaken. 's Nachts kwam er een grote tank het dorp binnenrijden. Hij aarzelde maar een moment en gooide toen een handgranaat naar de tank die in één keer explodeerde. Later, toen hij een militaire decoratie kreeg, vroeg hij zich af of dat allemaal wel zo fraai was geweest. Hij zat in de oorlog en handelde zoals je in een oorlog moet doen. Maar hij besloot zich voortaan in te zetten voor de vrede.

In zijn nieuwe voorstelling, voor het eerst bestemd voor 10-plussers, 'Zoek het lekker zelf uit', vertelt de jonge theatermaker Ilay den Boer samen met zijn schoolvriend en muzikant Florian de Backere meer mooie verhalen over zijn Israëlische opa. De speurtochten die hij voor ze uitzette in Jeruzalem bijvoorbeeld. Als ze een plein opliepen kwam er een ijscoman op ze af met een ijsje of een straatmuzikant speelde een speciaal liedje voor ze. Ilay's opa maakte ook wonderlijke meubels van hout. Houten koffers kon je uitvouwen tot een tafel, een stoel, een bank. Voor deze voorstelling hebben ze een aantal van die mooie houten meubels en bouwwerken uitgevoerd en neergezet.

Maar er komen op den duur ook andere kanten van deze ideale opa ter sprake. Hij verliet zijn vrouw, Ilay's oma, toen zij ouder werd, heel banaal voor een jongere. En er is een brief van een vrouw die als hij op latere leeftijd wordt gehuldigd zegt helemaal niet zo enthousiast over hem te zijn. Na de oorlog was hij naar Parijs gegaan om zich als psycholoog

Ilay den Boer en Florian de Backere spelen 'Zoek het zelf maar uit'

over joodse oorlogswezen te ontfermen. Ze moesten allemaal naar Israël, daar lag immers de toekomst voor alle joden. Die vrouw is hem gaan haten, omdat hij haar helemaal geen keuze liet, omdat hij niet naar haar luisterde, helemaal niet wilde weten wat haar vragen en verlangens waren.

Dit is het vierde stuk in de reeks 'Het beloofde feest'. Tot mijn verbazing is ook dit stuk enerverend, interessant, grappig, ontroerend en confronterend. Ilay den Boer is in Israël geboren, maar in Nederland opgegroeid. Hij maakt goud van de dilemma's die dat oproept. Elk deel van zijn zesdelige serie is gewijd aan een van zijn naaste familieleden. Deel 1, 'Smakelijk eten', heeft de vorm van zijn bar mitswa maaltijd en gaat over zijn moeder die hem tegen zijn zin uit Israël mee

naar Nederland heeft genomen. In deel 2, 'Janken en schieten', zitten we met zijn oma in een oude bus die uit Polen naar Palestina rijdt. Ilay snapt haar nationalisme en schreeuwt het toch uit van wanhoop. Deel 3, 'Dit is mijn vader', speelt Ilay samen met z'n eigen vader en ze hebben het over incidenten uit zijn jeugd: was er sprake van antisemitisme of alleen van botte domheid? Deze intieme, inventieve, integere stukken hebben terecht zoveel succes dat Ilay den Boer ze nu in heel Europa speelt. Elk jaar zullen alle stukken een week in theater Frascati staan, in Amsterdam, met als fraaie titel: 'De Week van de Belofte'. Hij heeft z'n belofte tot nu toe al vier keer meer dan waar gemaakt.

www.hetbeloofdefeest.nl

dit blog web-log.nl het internet

Moonslog

23 mei 2011

Ilay den Boer kantelt de wereld weer

Een jaar of zeven, acht is ze, het meisje dat antwoordt op Ilay den Boers vraag 'Zou jij gaan?' Het is midden in de voorstelling 'Zoek het lekker zelf uit' en tussen de gezellig klets en kinderspelletjes door heeft Ilay het verhaal verteld van zijn opa. Die is als jongetje met zijn ouders van Duitsland naar Israël gevlucht, gaf als jongvolwassene een tijdlang les in Frankrijk en ging op verzoek van zijn ouders terug naar de – inmiddels – staat Israël om die te verdedigen tegen weer een nieuwe bedreiging van de Joden. 'Als hij niet zou gaan, was het misschien voor niks wat hij die kindjes allemaal leerde over dat land, de taal enzo.' Bam.

De grote mensen in het publiek zijn ontzettend betrokken bij wat Ilay ze allemaal voorschotelt en ze schromen niet om op al zijn vragen antwoord te geven. Wie is je held, ben je wel eens uitgescholden; geen punt. Maar op deze enorme gewetensvraag – moet een pacifist gaan vechten voor de goede zaak? – blijven ze met een 'weet niet' het antwoord schuldig. Alleen dat kleine meisje, dat durft over deze heikele kwestie een mening te hebben en pakt zo maar even de kern van de overweging beet.

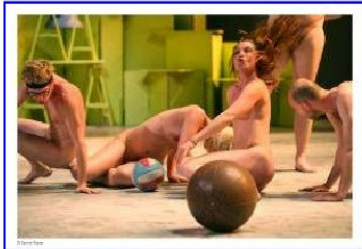
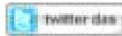
En toch vragen volwassenen zich af of 'Zoek het lekker zelf uit' wel geschikt is voor kinderen. Het Joods-Palestijnse conflict, jongens, dat gaat kindjes toch echt boven hun kop. Ja, misschien, maar de belevenissen van een opa en een kleinzoon die over hem vertelt gaat dat niet. En de kinderen hoeven heus niet alles te begrijpen; ze hoeven niet te weten wat een woord als 'gruwelen' betekent om te beseffen dat hier, vandaag, in deze voorstelling vooral van ze wordt gevraagd altijd zelf na te blijven denken. Om niet alleen van binnen naar buiten, maar ook van buiten naar binnen te kijken. Wat er ook gebeurt, hoe betrokken je er ook bij bent, hoe overweldigd je ook bent door emoties.

Want dat is typisch Ilay den Boer: hij sleept je als een ware volksman mee in zijn misschien wel gevaarlijk gedachtepatroon. Hij hitst je op, stuurt je als een groot dirigent een bepaalde kant op, overtuigt je van zijn gelijk, maakt dat je gelooft dat wat hij vertelt de waarheid en niets dan de waarheid is. En draait dan de boel faliekant om. Want hij wil je helemaal niet overtuigen van een bepaalde mening, hij wil je helemaal niet een bepaalde kant op duwen. Hij wil juist dat je iets van alle kanten bekijkt. Dat hij zegt: 'In Het Beloofde Feest belicht ik de kwestie vanuit alle perspectieven' betekent niet dat je alle zes delen moet hebben gezien om verschillende perspectieven te hebben gezien. Ieder deel op zich is een uitnodiging zo naar de wereld te kijken. Want een opa kan een held zijn in de ogen van de commandant omdat ie een granaat in een tank gooide, in de ogen van Israël omdat hij honderden kinderen hielp met hun oorlogstrauma's en in de ogen van zijn kleinzoon omdat hij de gaafste speurtochten uitzette en zo goed kon knutselen. En een voorstelling kan heel wel geslaagd zijn omdat ie je meesleepte, omdat ie je boos maakte, omdat je er anderhalf uur over hebt nagepraat of omdat het zo leuk was om door de zaal te mogen rennen.

Geplaatst door MS om 9:19 | [Permanente link](#) | [Reacties \(0\)](#)

Hufters en helden strijden om de macht op Utrechts Festival a/d Werf

23 mei 2011 Door [Nina Slagter](#) [Laat een reactie achter](#)

De perfecte mens bestaat niet. We zijn allemaal hufters. Of is er een manier om het wel goed te doen? Ilay den Boer en de spelers van *De Utrechtse Spelen / De Warme Winkel* gaan elk op hun eigen manier op onderzoek uit op de 26e editie van Festival aan de Werf.

Was mijn opa niet gewoon een klootzak? Dat vraagt Ilay den Boer zich af in *Zoek het lekker zelf uit* (10+). Het is de eerste en vooralsnog enige jeugdvoorstelling in zijn zesdelige serie *Het Beloofde Feest*. Jammer dat er vanavond vooral volwassenen in de zaal zitten. We tellen verder maar twee kinderen en een handjevol pubers in de zaal. Met de dertigplussers komen de interactieve elementen in de voorstelling – in het kader van: zoek het lekker zelf uit – minder goed uit de verf.

Dat het niet wil vloeien, ligt niet aan het vertellerstalent van Den Boer. Samen met muzikant en jeugdvriend Florian de Backere haalt hij herinneringen op aan zijn opa. Energiek, en met gevoel voor drama. Opa den Boer verhuisde in zijn kinderjaren van Duitsland, waar hij als Jood niet meer kon leven, naar [Israël](#). Eenmaal in Israël noemden ze hem daar 'mof'.

Het kleinste meisje in het publiek is ook wel eens uitgescholden, vertelt ze aan den Boer. Voor 'fuckmens'. Een oorlog heeft ze nog nooit meegemaakt. Maar als ze van haar ouders zou moeten vechten, doet ze dat. Net als de opa van Den Boer, die op verzoek van zijn vader het nodige bloed vergoot in Israël. Hij verliet het leger om zijn persoonlijke droom waar te maken: één speelhuis bouwen voor alle oorlogskinderen.

De voorstelling wordt spannend als blijkt dat niet iedereen goede herinneringen heeft aan de kinderpsycholoog. Misschien was zijn opa helemaal niet de held, die Den Boer altijd in hem heeft gezien. Dat frustreert hem en zijn jonge toeschouwers. Had zijn opa het anders moeten aanpakken? Maar hoe dan? Ze komen er uiteraard niet uit.

[Simber](#)

[»Toneelrecensies en de andere stukken](#)

Festival a/d Werf 2011

[Parool, recensies, verslagjes](#) — simber op 22 mei 2011 om 17:24 uur

tags: [anne fé de boer](#), [de warme winkel](#), [festival a/d werf](#), [ilay den boer](#), [jeroen de man](#), [joris smit](#), [she she pop](#)

Er zijn voldoende redenen om af te reizen naar het Utrechtse Festival a/d Werf dat afgelopen weekend begon: de premières van nieuwe voorstellingen van Ilay den Boer en Boukje Schweigman, de spannende internationale programmering, of de intrigerende kunstwerken die tussen performance en installatie liggen. Maar een uitstekende reden is dat er ook een van de beste theatervoorstellingen van het seizoen te zien is: *Viva la Naturisteraçion* van De Warme Winkel.

Viva la Naturisteraçion is een voorstelling over naturisme en ja: de vijf acteurs staan het grootste deel van de anderhalf uur bloot op het toneel. Maar wat ze op dat podium uitvreten is zo onbeschaamd, radicaal en fantasievol dat die naaktheid tegelijkertijd essentieel én bijzaak wordt.

De voorstelling begint als een speelse lezing, zoals we die vaker zien bij deze generatie theatermakers (zie ook Laura van Dolron of Marjolijn van Heemstra), waarin de nog geklede spelers een soort cultuugeschiedenis van de naaktheid presenteren. Zoals in de eerdere voorstellingen van De Warme Winkel ligt hun fascinatie speciaal bij periode rond 1900, toen de clash tussen romantiek en decadentie leidde tot het zoeken naar manieren om dichterbij de natuur te komen en dus ook tot het naturisme.

De scène waarin de spelers zich dan daadwerkelijk gaan uitkleden wordt op geen enkele manier minder pijnlijk en genant gemaakt dan het is. Het deel erna is een beeldend ballet van fladderende piemels, trillende buiken en zwierende borsten, met de stevige Jeroen De Man als natuurlijk alfa mannetje. Rondom het speelvlak staat een enorme hoeveelheid strak gesorteerde troep – verfflessen, etalagepoppen, bamboetakken, telefoons, hamburger- en deodorantverpakkingen – die steeds meer over de vloer verspreid raken. De plastische scènes worden onderbroken door teksten van Thoreau, Huizinga en Greshoff, over het verlangen van de mens om terug te keren naar een vorm van ‘oorsprong’.

Maar gaandeweg wordt de voorstelling kwaadaardiger en grotesker; een lieflijk tableau rondom Anne Fé de Boer wordt een heftige horrorverkrachting. In een magistraal beeld van een zonsopgang lijkt Joris Smit uit slijm te worden geboren, maar voor hij al evoluerend de andere kant van het toneel heeft bereikt valt hij alweer neer.

En zo eindigen ze allemaal in absurde poses van geconstrueerde natuurlijkheid: de één probeert in een yoga-houding contact te maken met de aarde in de vorm van potgrond van een tuincentrum, de ander wordt jager worden met pvc buizen als werpspiezen en een derde doet beplakt met veren alsof ze een vogel is. De uiteindelijke conclusie moet dat de wens tot opnieuw beginnen onherroepelijk hoort bij het mens zijn en dat er maar één manier is om daadwerkelijk één te worden met de natuur: door te sterven. Weergaloos theater.

Het is gebruikelijk dat naakte acteurs snel een badjas aangereikt krijgen voor het eindapplaus, maar deze spelers blijven gewoon bloot, zij het inmiddels behoorlijk besmeurd, tijdens het buigen. Overigens kunnen eventuele liefhebbers de voorstelling ook naakt bezoeken, als volgende week zondag het publiek net zo naturalistisch wordt als de spelers.

De rest van het festival steekt bij dit overdonderende spektakel een beetje flets af. In de kindervoorstelling *Zoek het lekker zelf* uit vertelt theatermaker Ilay den Boer (die aan de hand van zes voorstellingen over zijn familieleden zijn Joodse identiteit onderzoekt) het verhaal van zijn

opa, een speelse schoolmeester uit Israël die na de Tweede Wereldoorlog ongewild voor zijn land moest vechten. Den Boer weet in dit deel, ondanks zijn innemende podiumpersoonlijkheid en mooie muziek van Florian de Backere, de vrolijke kinderspelletjes (onder andere een leuke speurtocht door het theater) niet bevredigend weet te verbinden aan de zware thema's identiteit, vriendschap en idealisme.

Een aanrader onder de buitenlandse gastvoorstellingen is *Testament* van de Berlijnse groep She She Pop, waarin vier spelers met hun eigen vader op het toneel staan om Shakespeare's *King Lear* te spelen. De kinderen (nou ja, ze zijn bijna veertig) hebben een hoop problemen met hun ouders, maar de vaders blijken uiteindelijk louter liefde en wijsheid te schenken. Een ontroerende voorstelling voor iedereen die zijn of haar vader nog iets aanreken.

Meer info www.festivalaandewerf.nl

ZOEKEN[terug](#)**Minirecensies 'Zoek het lekker zelf uit' en 'Viva la naturisteracion!'**
20-05-2011

Festival a/d Werf stuurt iedere dag vrijwilligers en reporters op pad om voorstellingen te gaan zien. vandaag Ilay den Boer en De Utrechtse Spelen / De Warme Winkel.

Ilay den Boer – Zoek het lekker zelf uit!

'Heb jij een held?' vraagt theatermaker Ilay den Boer aan een van de kinderen die aan weerszijden van het podium zitten. Hij blijkt niet de enige in de zaal te zijn met een geweldige opa. Dat Den Boer weet hoe hij (volwassen) toeschouwers moet verleiden mee te gaan in zijn voorstellingen, bewees hij eerder. Nu laat hij zien dat hem dat met kinderen net zo gemakkelijk afgaat. Door middel van vragen en spelletjes weet hij het publiek handig te betrekken bij het persoonlijke verhaal over zijn opa, die kinderpsycholoog was in Israël. Met een prettige mix van spel, muziek, vertelling en interactie verplaatsen Den Boer en muzikant Florian de Backere het verhaal moeiteloos naar het hier en nu en tillen het daarmee boven het niveau van de anekdote uit. Zo weten ze de toeschouwers, hoe jong ook, mee te laten denken over complexe dilemma's. Zonder een knieval te maken. (TESSEL VAN AALST)
[lees meer over deze voorstelling](#)

*Zoek het lekker zelf uit!***DUS/ De Warme Winkel - Viva la Naturisteracion!**

Terwijl het festivalgedruis op de Neude losbarstte, vond in de Paardenkathedraal de eerste doorloop voor publiek plaats van Viva la Naturisteracion! Een reis door de tijd, ondersteund door anekdotes, literatuur en sterk spel. De spelers (met bijna allemaal een naturisten verleden) gaan terug naar de oorsprong, terug naar de natuur. Hierbij maken ze veelvuldig gebruik van het décor en rekwisieten, terwijl zij zelf naakt en onbeschermd op het podium staan. *Viva la Naturisteracion!* is een voorstelling vol humor, confrontatie en variatie. (RACHELLA DUBBELDAM)
[lees meer over deze voorstelling](#)

MEER NIEUWS

- 22-05-2011 **Minirecensies HUIS en Irakese Geesten**
- 21-05-2011 **CAB-Rondom draait volop**
- 21-05-2011 **'Mini'recensie Dave St-Pierre**
- 20-05-2011 **Minirecensies 'Zoek het lekker zelf uit' en 'Viva la naturisteracion!'**
- 20-05-2011 **We hebben een winnaar**
- 19-05-2011 **Sneak previews!**
- 19-05-2011 **ZPP werkplek in Huis en op Festival a/d Werf**

~~16-05-2011 **Utrecht is evenementenstad van het**~~**TWITTER****Patty_Jansen** 21 min

Op de helft met [#adw11](#)
[#backstagmanagement!](#) Vanavond weer nieuwe bandjes op de [#Neude](#) - gisteren [#ueroyale](#): moeimooimooi!

HuisadWerf 44 min

nog 25 minuten om kans te maken op [#gratis](#) kaarten naar [#sheshop1](#) meedoen kan hier: <http://ow.ly/51yCl> [#adw11](#)

[lees alle berichten](#)**MAILINGLIJST**

Ontvang informatie over onze activiteiten.
Schrijf je nu in voor de GRATIS Festival a/d Werf nieuwsbrief.

PROGRAMMABOEK

Meld je aan en ontvang het programmaboek van Festival a/d Werf.

MOBILE APP

Voor iPhone en voor Android

Kassa en informatie

T. 030 231 53 55

Kantoor

A: Boorstraat 107, 3513 SE Utrecht
T. 030 231 58 44

Theatermaggezien®

omdat theater belangrijk is...

 Zoek

- Pas verschenen
- Archief
- Links
- Zoeken

- Colofon

**Het Beloofde Feest nu voor kinderen
Ilay den Boer/Huis van Bourgondië en Het Lab Utrecht, Zoek het
lekker zelf uit! (10+)**

16 Mei
2011

Bijkomende informatie

Interne links

Op 't Net

Statistieken

(c) Huis van Bourgondië

Deze productie is het vierde deel van de zes in de reeks Het Beloofde Feest van de Nederlands/Israëlsche theatermaker Ilay den Boer. De Joodse geschiedenis, de staat Israël, de dilemma's, de politieke problemen daarrond, dat alles wordt via familieportretten tegen het licht gehouden, zonder de discussie uit de weg te gaan. En die discussie moet je letterlijk nemen, want den Boer laat het publiek meedoen, laat de toeschouwers kleine rollen vervullen, en stelt hen ook vragen. Pertinente vragen, die dwingen tot nuance. In de vorige delen stond zijn moeder centraal, daarna zijn oma en in het derde deel zijn vader. Het waren producties voor klein publiek. In *Eet Smakelijk* zaten we met een twintig mensen aan tafel en en moesten we helpen het lekkere eten op te scheppen. In *Janken en schieten* zaten we in een oude bus en beleefden alzo de vlucht van zijn oma uit Rusland naar het Beloofde Land. In deel drie *Dit is mijn vader* kon er meer publiek zitten en kon het publiek aan de hand van een biografietje vragen stellen aan de echte vader en zoon. (zie archief).

In zijn nieuwste productie vertelt en speelt Ilay den Boer het verhaal over zijn grootvader. En het is een kindervoorstelling: voor 10-plussers en de rest van de wereld.

Het is altijd afwachten wanneer een verdienstelijk theatermaker voor volwassenen een productie gaat maken voor kinderen. Het zou niet de eerste keer zijn dat er dan een knieval wordt gemaakt, want het is voor kinderen, nietwaar. En daarmee ook een

kwantitatieve neergang, die gepaard gaat met betutteling en uitleggerigheid. Nu was ik nog argwanender, want in de aankondiging was er sprake van 'meedoen'. En dan vrees je een buiteling naar oubollig meespeel-en meeroep poppentheater. Gelukkig trapt Ilay niet in die valkuil.

Hij weet de interactieve, theatrale en dramaturgische kwaliteit die we kennen uit zijn vorige producties te behouden.

We zitten in een U-vorm rond een stelling. Boven op het trapje zit Florian (de Backere), een vriend en muzikant. Ilay stelt hem aan ons voor, stelt zich zelf voor, en zegt ook waarover het zal gaan. Hij vraagt kinderen naar hun held. Sommige kinderen antwoorden niet, andere wel. Het viel op dat opa's en oma's vaak die rol vervullen. En dat komt goed uit: want voor Ilay was zijn opa zijn held. De verteller en muzikant nemen ons mee in zijn verhaal. De man die als jongetje vanuit Duitsland vluchtte naar het beloofde land, toen nog Palestina geheten, zijn aanpassingsmogelijkheden aldaar, over zijn onderwijzer met zijn speurtochten door het dorp, over opa's rol als leraar, over zijn oorlogsdaden en het feit dat hij ongewild tot held wordt uitgeroepen, over zijn rol als kindepsycholoog in Israël. Ilay en Florian spelen de rollen van grootvader en kleinzoon, vertellen het verhaal, geven commentaar, ruziën soms, en betrekken de kinderen in het spel. Met een speurtocht via briefjes met opdrachten, met verstoppertje spelen, met een wedstrijdje bijzondere stoeltjes in elkaar te zetten, enzovoorts, onder het motto "zoek het lekker zelf maar uit!" Dat 'meespelen' gebeurt allemaal heel organisch, en is ook mooi gedoseerd. Met vrolijk respect worden de kinderen behandeld, zoals we dat vroeger bij Jozef van den Berg konden meemaken.

De kinderen krijgen ook filosofische en morele vragen voorgeschoteld: wat zou jij doen in zijn plaats? Ilay heeft het talent om daar respectvol mee om te gaan. Een goed getimede afwisseling in vertellen, spel en muziek verhogen de fascinatie en inleving van de (jonge) toeschouwers. Speelsheid en ernst, drama en humor glijden ritmisch in elkaar over, zoals dat in de drie voorgaande delen van dit bijzonder traject ook al het geval was. Ga dus zelf maar lekker kijken!

Info: www.huisvanbourgondie.nl en www.hetbeloofdefeest.nl

Dit artikel werd reeds 45 keer gelezen.

auteur(s):Tuur Devens

Theatermaggezien is een uitgave van Pro-Art bvba, Mechelen. Alle teksten zijn auteursrechtelijk beschermd en kunnen enkel mits bronvermelding worden overgenomen. Copyright © 1999-2010 by Pro-Art bvba. All rights reserved. Theatermaggezien is a registered trademark.

Recensies

Geen makkelijke kost, wel urgent **ZOEK HET LEKKER ZELF**
UIT AKADEMIETHEATER UTRECHT Plezier gaat van de ene naar de andere
 muzikant, en dan slaat het over **OSCAR D'LEÓN** PARADISO
 Is dan alles perfect? Ja, zo lijkt het **JAMES FARM** BIMHUIS AMSTERDAM

JEUGDTHEATER

ZOEK HET LEKKER ZELF UIT

Akademietheater, Utrecht
Zoek het lekker zelf uit. Het Belofde Feest IV door Ilay den Boer, Het Lab en Het Huis van Bourgondië. Vanaf 10 jaar. 23/5. Tournee: 31/8 t/m 13/11. hetbelofdefeest.nl

Eerst maakte hij een voorstelling over zijn Joodse moeder, toen zijn oma, daarna zijn vader en - niet vreemd - nu is zijn grootvader aan de beurt. Met dit verschil: deze vierde productie uit de succesvolle reeks *Het Belofde Feest* is niet alleen voor volwassenen bedoeld, maar ook voor jongeren vanaf 10 jaar. Een gedurfde stap, want theatermaker Ilay den Boer plaatst in al zijn voorstellingen een persoonlijke problematiek over generatieconflicten en de zoektocht naar identiteit, in het licht van grotere vraagstukken als moraliteit, het lot van de Joden, en het Israëlisch-Palestijns conflict. Geen makkelijke kost, wel urgent. Goed voorbereide jongeren die iets van de Tweede Wereldoorlog weten, zullen begrijpen dat de vlucht van Ilay's opa van Duitsland naar het toenmalige Palestina, als jong jochie, beladen was. En dat het scheldwoord 'mo' extra pijnlijk was, dat zijn grootvader in het Belofde Land naar zijn hoofd kreeg.

Op de vertrouwd amicale en vragenstellende manier trekt Den Boer zijn publiek de voorstelling in - en daarmee zijn familiegeschiedenis. Wie was jouw held en ben jij wel eens uitgescholden? Als hij vertelt over de nieuwe Joodse naam die zijn grootvader kreeg, geeft hij toeschouwers 'in een klasje' nieuwe namen. In het begin is zijn relaas nog doorspekt met jongensachtig avontuur. Hij adoreert zijn opa om diens originele speurtochten en unieke meubelontwerpen. Vol bravoure leegt hij een koffer - een erfstuk - met Hebreeuwse briefjes en initieert hij een wedstrijdje 'krukjes-van-opa-in-elkaar-zetten'.

Zijn kompanen en jeugdvriend Florian de Backere zit (met gebroken enkel) op een steiger vol muziekinstrumenten. Hij ondersteunt Ilay's relaas met (Joodse) mondharp, wanneer die energiek verstopperje speelt en met melancholische klarinetklanken als de herinneringen emotioneler worden. Samen maken ze zo een held van Ilay's opa, die ook nog een beroemd kinderpsycholoog was aan een door hem opgericht instituut voor getraumatiseerde kinderen.

Het dramatisch keerpunt ontstaat wanneer Den Boer in woede ontsteekt als Florian ook de Zionistische

en moreel minder klare kanten van Ilay's grootvader aan de orde stelt. Waarom ging hij in het Israëlische leger? Wie heeft hij met die handgranaat vermoord? En hoeveel aandacht had hij voor de krassen op een kinderziel? Op dat moment laat Den Boer de tegels soms te veel vieren. De chaotische energie wint het dan van het theatraal raffinement en het manipulatieve overwicht op de complexe informatie. Maar hij blijft wel zijn toeschouwers brutaal bestoken met belangrijke vragen als 'Wat had jij gedaan wanneer...?'. Om het juist antwoord op morele kwesties natuurlijk schuldig te blijven. Dat is ook waar Den Boer zijn jonge toeschouwers hebben wil. Niet voor niets heet dit deel: *Zoek het lekker zelf uit*.

Annette Embrechts

SALSA

OSCAR D'LEÓN

Paradiso, Amsterdam
 Oscar D'León, 28/5

Trotse papa Oscar D'León deelt mee dat dochterlief vandaag voor het eerst in Amsterdam zal meedansen en zingen. Applaus! Naast zijn twee zoons is zij de derde telg van de salsakoning uit Venezuela die vader in zijn voetsporen volgt. Sexy Adiaroz komt op in bikinitop en presenteert in een salsabuidans triomfantelijk haar talent om alle rondingen onafhankelijk van elkaar te kunnen laten trillen.

Het is wat anders dan de eerste blokfluitrecital van je kroost. Oscar D'León is dan ook niet de eerste beste vader, maar El Sonero del Mundo, de sonzanger van de wereld. D'León combineert virtuositeit en spelplezier met een meer dan dertig jaar omspannend salsarepertoire en leeft met het motto: in uitbundigheid alles geven. De man heeft al vier hartaanvallen gehad, waarvan een op het podium.

Zijn veertienkoppige orkest is een geoliede machine. Hij geeft met wat gebaren de richting aan en gaat met een haarscherpe bocht van de ene rumba naar de andere merengue. D'León stuurt slechts wat bij en plant de route. Die bestaat uit zijn repertoire van klassiekers; hij laat zijn uitstapjes naar reggaeton van de laatste jaren live achterwege.

Wel heeft de salsabolide van het eerste uur nog wat moeite een hogere versnelling te vinden. Pas bij het speelse *Calculadora* komt alles op stoom met een dansje in formatie. Opstelling van links naar rechts: de zwetende percussionist - kleine maracas, grote buik - de atletische achtergrondzanger, D'León zelf, die elke dreiging van een vijfde ataque onbekommerd wegschopt, en diens

Zoek het lekker zelf uit is dit keer ook voor kinderen bedoeld. Foto Rene den Engelsman